

APROB,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

privind vizita efectuată la Centrul de plasament "Dacia" și la Direcția
Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul de plasament "Dacia" și la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, Brașov, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 14, art. 29³ lit. a) și art. 29⁷ alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, modificată și completată, instituția Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu cu privire la tratamentul copiilor din Centrul de plasament Dacia, județul Brașov și a efectuat o vizită inopinată la data de 30 iunie 2016.

Sesizarea din oficiu a avut la bază o investigație jurnalistică în urma căreia a rezultat că la Centrul de plasament Dacia, județul Brașov aproape jumătate din copii primeau tratament psihiatric pentru a sta liniștiți, deși **nici unul dintre ei nu are vreun handicap fizic sau mental.**

"Șeful Direcției pentru Protecția Minorului din Brașov susține că cei mici erau obraznici sau aveau probleme emoționale și trebuiau cumva calmați. În realitate, potrivit profesorilor, copiii erau transformați ... în legume."

Duși la psihiatru, **12 copii au fost diagnosticați cu tulburări de conduită, deficit de atenție și hiperactivitate.** Pentru aceste afecțiuni au primit medicamente dure, din categoria narcoleptice, pe care le-au luat ani în șir. Conform prospectelor, dozele administrate acestor copii sunt indicate pentru schizofrenie, crize maniacale, Parkinson, epilepsie și ADHD. Efectele secundare au apărut imediat.

Camelia Suciu, profesoară: "Se plâneau că le este somn și așa lucrul ăsta s-a văzut: dormeau pe ei, la propriu. Au adormit în clasă. Am sunat și au venit după ei, că altă soluție nu am avut."

Obiectivele vizitei desfășurate în Centrul de plasament "Dacia" și la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov au fost următoarele: verificarea tratamentului beneficiarilor, inclusiv ale aspectelor sesizate în mass-media, precum și a condițiilor de cazare din centru.

Echipa de vizită a fost alcătuită din: **doamna _____, adjunct al Avocatului Poporului** – Domeniul privind prevenirea torturii și a altor pedepse

ori tratamente cu cruzimi, inumane sau degradante în locurile de detenție, **doamna** _____ și **domnul** _____ (**psiholog**), consilieri -
Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție, **doamna** _____, expert în cadrul Biroului Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului;
doamna dr. _____, medic primar psihiatrie infantilă și pentru
adulți, colaborator extern desemnat de Colegiul Medicilor din România; **domnul** _____, asistent social, colaborator extern desemnat de Colegiul
Național al Asistenților Sociali; **doamna** _____, reprezentant
al Asociației ANAIS.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

a) organizarea Centrului de plasament "Dacia"

Centrul de plasament "Dacia" este un serviciu rezidențial pentru copii, cu sediul în comuna Jibert sat Dacia, str. Libertății, nr. 224, județul Brașov, aflat în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, cu o capacitate maximă de 36 locuri, beneficiarii fiind copii lipsiți temporar sau permanent de ocrotire părintească. La data vizitei, deținea Licența de funcționare provizorie nr. 3123 din 10.05.2016 emisă de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, valabilă până la data de 10.05.2017.

Admiterea în centru se realizează pe baza hotărârii judecătorești sau în baza hotărârii Comisiei pentru Protecția Copilului Brașov.

Centrul funcționează într-o construcție cu un etaj, fiind amplasat în centrul comunității rurale și are drept misiune furnizarea sau asigurarea accesului copiilor de sex masculin și feminin, cu vârste cuprinse între 3-15 ani, pe o perioadă determinată, la găzduire, îngrijire, educație nonformală și informală, sprijin emoțional, consiliere precum și dezvoltarea majorității deprinderilor de viață independentă și pregătirea în vederea reintegrării familiale, integrării în familia extinsă.

La data vizitei, Centrul de plasament era împărțit astfel:

- *la parter* era un spațiu destinat activităților administrative, unde se aflau: biroul șefului de centru; biroul personalului administrativ; magazia de haine a copiilor; blocul alimentar; o sală de recreație numită „club”, cu un televizor, o canapea, o masă, câteva scaune și câteva computere care nu mai funcționau; camera de zi, cu un televizor, scaune și mobiler de depozitare; spălătoria, camere depozitare alimente;

- *la etajul unu* erau situate: dormitoarele copiilor; grupurile sanitare cu spații distincte, unul pentru chiuvete, unul pentru toalete și unul pentru dușuri, separate pentru băieți și fete; sala de servire a mesei; cabinetul medical; cabinetul medicului psiholog; camera de izolare a copiiiilor cu boli infecțioase; grupul sanitar al personalului și cabinetul instructorilor de educație. Camerele erau dispuse una lângă cealaltă, de o parte și de alta a unui hol lung și erau dotate cu mobilier nou (patru paturi, suprapuse câte două, dulapuri de haine pentru fiecare copil, spații pentru depozitarea obiectelor necesare igienei zilnice, mobilier depozitare rechizite școlare, o masă cu scaune). La momentul vizitei, întreg spațiul, parter și etaj avea un aspect curat, îngrijit.

Echipa de vizită a discutat cu șeful Centrului de plasament "Dacia", domnul Ioan Polexa, cu angajații centrului, precum și cu reprezentanți ai Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, respectiv domnul Gheorghe Durnă, director și doamna Daniela Luca, director adjunct.

b) personalul centrului de plasament și beneficiarii

Centrul de plasament "Dacia" avea, la data vizitei, 27 de angajați, față de cei 31 câți erau prevăzuți în statul de personal, în care erau menționate mai multe posturi vacante (3 posturi de referent și un post de educator).

La data efectuării vizitei, în centru erau instituționalizați 28 de copii, băieți și fete, din care 16 erau prezenți, iar restul erau plecați în vacanță la familii sau foști asistenți maternali.

Doi dintre cei 8 copii care au fost transferați de la Centrele de plasament Tărlungeni și Hărman la Centrul de plasament Dacia nu aveau, la data vizitei, hotărârile judecătorești prin care să li se stabilească măsura de protecție specială în

Centrul de plasament "Dacia", dosarele acestora aflându-se pe rolul Tribunalului de Minori și Familie Brașov.

Niciun copil din Centrul de plasament "Dacia" nu avea încadrare în grad de handicap, minorii fiind apti pentru învățământul de masă. Unii copii frecventau cursurile Școlii din satul Dacia, clasele I-IV, iar cei mai mari mergeau la Școala Gimnazială Jibert, județul Brașov.

La sosirea echipei de vizită în centru, minorii păreau să facă ceea ce-și doreau. Ulterior, au fost mobilizați într-o activitate de pregătire a gustării, fiind adunați de personalul centrului la sala de mese unde preparau o salată de fructe.

c) condiții de cazare

La intrarea în centru era afișată misiunea acestuia, programul de lucru, ghidul beneficiarului, acesta din urmă fiind structurat după cum urmează: scopul centrului; programul de lucru al personalului; programul de activitate zilnică al beneficiarilor; obiectivele centrului; proceduri pentru menținerea și dezvoltarea legăturii cu părinții și cu alte persoane importante în viața copilului; personal; parteneri; sancționarea disciplinară a beneficiarilor în scop educativ a acestora.

La parterul clădirii Centrului de plasament "Dacia" se afla „clubul copiilor”, în care minorii desfășurau diverse activități recreative, educative și puteau viziona programe tv. Clubul era dotat cu mobilier corespunzător, o canapea, o masă cu mai multe scaune, mobilier de depozitare a jocurilor și materialelor necesare activităților desfășurate, rafturi cu jucării și cărți. Minorii nu aveau acces la internet, decât de pe telefoanele lor mobile, **computerele din centru nefiind în stare bună de funcționare.**

Pe holul de la parterul clădirii, în vecinătatea intrării în sala numită "club" era amplasată o cutie pentru reclamații. Potrivit Ghidului beneficiarului, pentru efectuarea reclamațiilor sau sesizărilor referitoare la serviciile oferite în incinta centrului exista un registru de reclamații/cutie cu sugestii și reclamații/consiliul copiilor. Pentru soluționarea unor sesizări sau probleme personale ale beneficiarului, acesta putea formula cereri în scris sau verbal, adresate șefului de centru, care după ce le rezolva, informa persoana în cauză de modul în care cererile/problemele au fost soluționate.

În camera de zi, situată la parter, exista un televizor, mai multe scaune și mobilier de depozitare.

În magazia de haine a copiilor erau depozitate hainele pe care aceștia nu le foloseau în mod curent, haine groase de iarnă, îmbrăcămintea pe care nu o păstrau în dulapurile din camere.

La etaj erau amplasate dormitoarele copiilor, dispuse unul lângă celălalt, de o parte și de alta a unui hol lung. Pe același palier se afla și dormitorul fetelor. În fiecare cameră erau patru paturi, supraetajate (două și două), dulapuri (fiecare copil avea dulapul său), spații pentru depozitarea obiectelor necesare igienei zilnice, mobilier depozitare rechizite școlare, o masă cu scaune. Camerele erau mari, spațioase și luminoase. Geamurile camerelor aveau deschidere rabatată, mânerul fiind scoase în vederea preîntâmpinării unor incidente nedorite. Mobilierul era nou, camerele aveau aspect îngrijit, curat.

Grupurile sanitare erau separate pentru băieți și fete, aveau un aspect curat, cu spații delimitate pentru chiuvete, pentru toalete și pentru dușuri.

Referitor la condițiile de cazare, în cadrul interviurilor minorii au declarat că le place cum a fost reamenajat centrul și cum au fost amenajate camerele lor cu mobilier nou.

Minorii beneficiau în centru de 5 mese pe zi, trei mese principale și două gustări. Meniului săptămânal era diversificat, la data vizitei fiind alcătuit din: **mic dejun**: salam, unt, cașcaval, ceai cu lămâie, pâine albă; **gustarea de la ora 10**: pufuleți; **prânz**: ciorbă de pui, iahnie de fasole boabe cu kaizer, salată de roșii și castraveți, pâine albă; **gustarea de la ora 16**: salată de fructe; **cina**: macaroane cu lapte, pâine cu pateu de pui.

Copiii intervievați s-au declarat mulțumiți de calitatea mâncării, însă își doreau ca porțiile să fie mai mari și doreau "*mai multă gustare*". Au menționat că dacă solicită o porție de mâncare în plus, o primesc dacă rămâne. La stabilirea meniului li se cerea părerea și aceasta era luată în considerare uneori.

d) asistența medicală

În cadrul Centrului de plasament "Dacia" " **nu exista un medic angajat**, acest post existând însă în schema de personal. Era angajată o singură asistentă

medicală, care lucra 8 ore pe zi, în timpul școlii între orele 12,00-20,00, iar în vacanțele copiilor dimineața. Toți copiii erau înscriși la medicul de familie dr. Fülöp Sara, iar **un număr de 12 minori din totalul de 28 cazați în Centrul de plasament "Dacia" aveau medicație neuropsihiatrică.**

Există o colaborare cu medicul psihiatru pediatru - dr. _____, care nu era bazată însă pe un contract încheiat cu Centrul sau cu DGASPC Brașov (acesta vedea copiii lunar, uneori și mai des, alteori însoțită și de o echipă de medici de alte specialități-dermatologie, oftalmologie, neurologie, în funcție de afecțiunile depistate de caz) și cu dr. _____.

În cazul urgențelor medicale, beneficiarilor li se asigură asistența medicală de urgență la Spitalul Orășenesc Rupea, județul Brașov.

Medicamentele necesare beneficiarilor erau ridicate de la farmacie, pe baza rețetelor prescrise și păstrate în dulapuri situate în cabinetul medical.

Cu ocazia vizitei s-a constatat că, necesarul de medicamente se întocmea în baza unui referat, în colaborare cu medicul de familie. Existau medicamente, acestea fiind cumpărate din bugetul Centrului și erau ridicate din farmacie pe baza rețetei eliberate de către medicul de familie sau specialist. Evidența modului în care erau consumate medicamentele se realiza în baza unui Registru pentru tratamente, care însă fusese înființat din data de 30.05.2016 și cuprindea rubrici cu nume, diagnostic, medicație și semnătura educatorului care a administrat tratamentul.

Medicamentele existente în cabinetul medical nu erau închise cu cheia în dulap. Nu existau registre speciale pentru tratamentul neuroleptic.

Referitor la tratamentul primit, în cadrul interviurilor, unul dintre copii a menționat că a adormit în clasă datorită medicamentului „Rispen”. În unele cazuri tratamentul psihostimulant nu a dat rezultate, motiv pentru care s-a procedat la schimbarea tratamentului. Sub acest aspect, **medicul echipei de vizită a recomandat efectuarea unor evaluări periodice psihiatrice pentru adaptarea medicației în funcție de schimbările psihocomportamentale care apar și acordarea unei atenții sporite elementelor de recuperare psihologică.**

În toate cazurile, în afară de tratamentul medicamentos, existau recomandări referitoare la diferite terapii psihologice. Copiii care plecaseră în vacanță la familii, primiseră sub semnătură medicația și posologia.

e) asistența psihologică

Activitățile de evaluare, cunoaștere și asistență psihologică erau desfășurate de către un psiholog cu specialitatea psihologie clinică, nivel de competență II (psiholog practicant autonom). Aceasta își desfășura activitatea, împreună cu asistentul social, într-o încăpăre de 10 mp, situată la etajul clădirii centrului de plasament, **neîntrunind condițiile privind confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor, în conformitate cu prevederile art. 32 alin. (1) și (2) ale Hotărârii nr. 1/2006 a Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România. Ca atare, nu exista un spațiu adecvat și nici dotări corespunzătoare desfășurării activităților de asistență psihologică, la nivelul centrului de plasament.**

Prezentarea copiilor la psihologul unității se realiza atât din proprie inițiativă, cât și la solicitarea acestuia. Relația profesională a psihologului cu beneficiarii se baza pe empatie, încredere și acceptarea necondiționată din partea acestuia față de copiii, care au manifestat aprecieri în acest sens, cu ocazia discuțiilor avute cu membrii echipei de vizită.

Deși copiii aveau acces pe toată perioada programului la psihologul unității (zilnic de luni până vineri între orele 8-16), iar acesta desfășura activități specifice cu beneficiarii, **nu exista o corelare clară între recomandările medicale, de specialitate, pe care copiii le aveau și activitățile de intervenție și asistență pe care psihologul unității le desfășura cu aceștia; psihologul nu avea o relație profesional instituțională cu specialiștii de la serviciile (cabinetele) de psihiatrie infantilă la care copiii din centru se aflau în evidență, în vederea unei cât mai bune monitorizări a evoluției acestora, precum și a unui schimb cât mai eficient de date și informații despre copii.**

f) asistența socială

De la transferul în cadrul Centrului de Plasament Dacia, iulie 2015 și până la data efectuării vizitei, 30 iunie 2016, **toți cei 8 copii au fost în atenția unui număr extrem de mare de "specialiști", în principiu, persoane care nu erau licențiate în asistență socială sau înscrise la Colegiul Național al Asistenților Sociali din România (CNASR).**

În intervalul iulie 2015 – iunie 2016 au lucrat ca manageri de caz 8 persoane. În ceea ce privește funcția de responsabil de caz, aceasta era ocupată de un absolvent de asistență socială, înscris în CNASR.

Buna practică în asistența socială se bazează pe un principiu neevidențiat din păcate însă în actele și normele legislative și anume principiul continuității. În situația în care, un beneficiar de servicii de asistență socială nu are o legătură profesională continuă cu cât mai puțini specialiști, acesta nu va putea beneficia de servicii de calitate și nu va putea găsi în specialistul respectiv un punct de reper.

Continuitatea acordării serviciilor de către același manager de caz, responsabil de caz este în beneficiul copilului și al familiei acestuia, întrucât, prin prisma relației create, poate asigura o intervenție organizată, eficace, adecvată pentru fiecare copil și familia sa. Se pot urmări constant progresele înregistrate în atingerea obiectivelor stabilite, asistentul social concentrându-se pe activitățile ce corespund nevoilor și intereselor copilului.

Faptul că DGASPC Brașov nu are angajați suficienți asistenți sociali cu studii de specialitate are ca urmare două consecințe: **servicii de slabă calitate adresate beneficiarilor și incapacitatea CNASR (Colegiul Național al Asistenților Sociali din România – for profesional al asistenților sociali) de a putea sancționa sau superviza activitățile realizate în domeniul asistenței sociale.**

Efectele concrete ale acestei situații au fost următoarele:

- **documentele de specialitate, deși erau prezente la dosar, erau întocmite superficial și nu țineau cont întotdeauna de schimbările petrecute în viața de zi cu zi a copiilor. Planurile de Intervenție Personale erau asemănătoare, deși doi dintre copii, spre exemplu, au fost în grija sistemului public mai multe etape de creștere și dezvoltare. În momentul în care cazul este**

preluat de la un manager la altul, acesta din urmă nu reușește să determine schimbări semnificative, pentru că în scurt timp este înlocuit cu altă persoană;

- **erau foarte puține demersuri legate de adopție sau reintegrare în familie** – măsurile prevăzute în lege în vederea dezinstituționalizării;

- **responsabilului de caz din centru îi erau delegate, nejustificat, sarcini ce țineau de activitatea exclusivă a managerului de caz**, care sunt prevăzute în standardul managementului de caz.

Transferul grupului de copii a fost un act exclusiv administrativ. Grupul celor 8 copii a fost transferat în Centrul de plasament "Dacia" într-un mod forțat, fiind motivat doar de aspecte administrative, de reorganizare a serviciilor DGASPC. **Nu s-a ținut cont de faptul că în celelalte servicii, copii erau mai aproape de domiciliul părinților sau al rudelor, de faptul că unii dintre ei sufereau de diverse afecțiuni, ce necesită o supraveghere aparte.** Acest transfer a însemnat întreruperea unor legături care au fost realizate în timp între personalul de îngrijire și copii. Consecințele acestei reorganizări a DGASPC Brașov erau evidente în modul cum s-a realizat integrarea în comunitatea locală din satul Dacia. Grupul celor 8 copii transferați a determinat apariția unui sentiment de respingere ce a pornit din cadrul școlii și s-a extins la nivelul întregii comunități.

g) situația minorilor constatată în urma vizitei efectuate

1. Motivele care au stat la baza transferului celor 8 minori la Centrul de Plasament Dacia au fost: **măsuri coercitive, pe termen scurt, până la începerea anului școlar 2015-2016, în vederea prevenirii generalizării comportamentelor indezirabile în rândul celorlalți beneficiari, precum și motive organizatorice a căsuțelor de tip familial de proveniență.** Astfel:

- de la **Complexul de Servicii Tărlungeni** au fost transferați 4 minori, conform Hotărârii Consiliului Județean nr. 212/2015 privind aprobarea organigramei și a statului de funcții pentru D.G.A.S.P.C. Brașov, prin care Casa de tip familial "Arlechin", componentă a Complexului de Servicii Tărlungeni, a devenit "Casa Anastasia" pentru mamele victime ale violenței domestice, micșorându-se, astfel, capacitatea locurilor pentru copiii din cadrul complexului.

Pentru toți copiii transferați s-a avut în vedere faptul că Centrul de plasament "Dacia" oferă minorilor o mai bună dezvoltare în plan psihologic și educațional, având o echipă de specialiști cu vechime în domeniu care să vină în întâmpinarea problemelor pe care aceștia le manifestă. Totodată, în cadrul Centrului de plasament "Dacia", minorilor li se asigura un mediu optim de creștere și educare.

La data întocmirii Raportului privind modificarea măsurii de protecție specială, 07.09.2015, doar **2 din cei 4 copii transferați de la CS Târlungeni figurau înregistrați cu medicație psihiatrică.**

- de la **Complexul de Servicii Hărman** au fost transferați 4 minori: **doi dintre minori au fost transferați din cauza problemelor comportamentale, din necesitatea de a-i izola de ceilalți beneficiari și pentru a preîntâmpina generalizarea unor comportamente negative și agresive în cadrul căsuței.** S-a propus schimbarea mediului instituțional și comunitar în vederea corijării conduitei lor.

Spre exemplu, în cazul unuia dintre minori, prin Nota de transfer s-a aprobat transferul copilului la Centrul de plasament "Dacia" pentru a se observa acomodarea minorului la un alt mediu instituțional și comunitar, de natură să schimbe comportamentul copilului, în sensul reabilitării psiho-emoționale a acestuia.

Astfel, **doi minori au fost transferați având în vedere prevederile Hotărârii Consiliului Județean nr. 212/26.06.2015 privind aprobarea organigramei și a statului de funcții pentru D.G.A.S.P.C. Brașov.** Prin Hotărârea Consiliului Județean nr. 212/26.06.2015, structura organizatorică a direcției s-a schimbat și, în această situație, unele case de tip familial și centre și-au modificat misiunea și s-a restrâns numărul de locuri disponibile pentru copii instituționalizați în unele complexe de servicii, cum este și cazul Complexului de servicii Hărman, în care se aflau instituționalizați copiii în cauză.

Pentru alți doi minori s-a instituit plasamentul la un asistent maternal profesionist, iar ulterior la căsuțe de tip familial. Având în vedere faptul că reintegrarea în familie nu era posibilă, s-a propus plasament la Centrul de

plasament "Dacia", apreciind că acest complex va asigura minorilor un mediu optim de creștere și educare a acestora.

2. Transferul copiilor dintr-un serviciu rezidențial pentru protecția copilului de tip în altul se realizează în baza hotărârii comisiei pentru protecția copilului sau prin hotărâre judecătorească, având în vedere prevederile art. 65 din Legea nr. 272/2004 și Standardul 3 din Ordinul nr. 21/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial.

Or, cei 8 minori au fost transferați în luna iulie 2015 în baza unor note de transfer (în care se menționa că măsura propusă este una temporară, pe termen scurt, până la începutul anului școlar 2015-2016), fără a exista o hotărâre judecătorească/hotărâre a comisiei pentru protecția copilului pentru măsura de protecție specială de plasament la Centrul de plasament "Dacia". Ulterior mutării copiilor au fost depuse dosarele minorilor la instanța judecătorească pentru înlocuirea măsurii de protecție specială.

3. Evaluarea psihiatrică și tratamentul psihiatric era prescris de către doamnele doctor _____ și _____, deși nu existau înregistrate, nici la D.G.A.S.P.C. Brașov și nici la Centrul de plasament "Dacia", contracte de colaborare/convenții încheiate cu medici specialiști de psihiatrie pediatrică.

Or, Standardul 4 alin. (1) 4.12. din Ordinul nr. 21/2004 prevede încheierea de contracte/convenții cu toți furnizorii de servicii pentru copii, inclusiv servicii medicale.

Din documentele puse la dispoziție, rezultă că, la data întocmirii Rapoartelor privind modificarea măsurii de protecție specială (7 septembrie 2015), respectiv data înregistrării cererilor de chemare în judecată la Tribunalul de Minori și Familie Brașov (februarie – martie 2016) doar 3 minori din cei 8 transferați la Centrul de plasament "Dacia" erau în evidențele Spitalului de pediatrie Brașov, secția NPI, având tratament medical.

Din planurile de acomodare ale minorilor transmise de Centrul de plasament "Dacia" rezultă că încă un minor venise cu tratament medical

psihiatric, iar pentru altul apărea ca mențiune că din data de 3 august 2015 "se află sub tratament".

La data de 30 iunie 2016, echipa de vizită a constatat că în cadrul Centrului de plasament "Dacia" exista un număr de 12 minori cărora li se administra tratament prescris de medicul psihiatru pediatru – dr. _____.

Domnul Polexa Ioan, șef Centru de plasament "Dacia", a declarat că doamna doctor _____ este cea care a venit în cadrul centrului, căutând minorii veniți de la Complexul de servicii Tărlungeni, pe care dânsa îi avea deja în supraveghere și tratament. Totodată, domnul Polexa Ioan a precizat că i-a solicitat doamnei doctor _____ să-i vadă și pe ceilalți minori din centru pentru a evita deplasările la Spitalul de pediatrie din municipiul Brașov, întrucât, alți 5 copii din Centrul de plasament "Dacia" erau înregistrați în evidențele Spitalului de pediatrie Brașov, secția NPI, cu tratament de specialitate.

În Registrul de administrare medicamente, la rubrica "problemă medicală", majoritatea minorilor cărora li se administra tratament psihiatric erau înregistrați cu următoarele diagnostice: tulburarea de conduită, tulburare de comportament, tulburare hiperkinetică, retard psihic.

În dosarele medicale ale minorilor apăreau atât numele doamnei doctor psihiatru pediatru – dr. _____, cât și numele doamnei doctor psihiatru dr. _____, însă, acestea nu aveau contract/convenție de colaborare încheiat cu D.G.A.S.P.C. Brașov sau cu Centrul de plasament "Dacia".

Or, **Standardul 12 alin. (1) pct. 12.1. din Ordinul nr. 21/2004 prevede:**
"PIS pentru sănătatea copilului este în responsabilitatea medicului de familie sau, în lipsa bine documentată a acestuia, a medicului angajat de către furnizorul de servicii, conform prevederilor Codului Muncii."

De asemenea, Standardul 12.1.1. din Ordinul nr. 21/2004 stabilește că evaluarea medicală de specialitate a copiilor se face în baza recomandărilor/consemnărilor din programul de intervenție specifică (PIS) ale medicului responsabil cu PIS-ul sănătate/medic de familie și în baza

recomandării psihologului. "Fiecare copil are un PIS pentru sănătate, a cărui elaborare și implementare este coordonată de un medic (...)"

4. Medicamentele recomandate de medic pot fi administrate de personal calificat sau/și de persoana de referință a copilului, în condiții de supervizare stabilite de medicul responsabil cu PIS pentru sănătatea copilului, potrivit Standardului 13.2. din Ordinul nr. 21/2004.

Din cauza neînțelegerilor dintre șeful de centru și doamna doctor Fülöp Sara, o parte dintre copii au fost mutați și înscriși la medicul de familie Dodos Ovidiu, pentru ca ulterior să se revină la decizia ca toți minorii Centrului de plasament "Dacia" să rămână înscriși la doamna doctor din localitatea Jibert, dr.

Din declarațiile doamnei dr. _____, medic de familie la care erau înscriși minorii, declarații consemnate în Procesul verbal nr. 127/22.06.2016 întocmit de Comisia constituită în baza Ordinului nr. 536/22.06.2016 al Prefectului Județului Brașov, rezultă că *aceasta nu a fost de acord cu schimbarea frecvență a schemei de tratament recomandat de dr. _____ și "nu se recomandă întreruperea bruscă a tratamentului medicamentos a acestor medicamente, având în vedere reacțiile adverse".*

Potrivit Raportului nr. 36448/17.05.2016 întocmit de către D.G.A.S.P.C. Brașov, la solicitarea Consiliului Județean Brașov, **doamna doctor _____ considera că transferul în Centrul de plasament "Dacia" a fost traumatizant pentru minori, aceștia fiind nevoiți să schimbe mediul de rezidență (personal, copii, comunitate), mediul școlar, medic, etc. Au existat probleme din punct de vedere medical, întrucât, medicul de familie nu a detinut informații cu privire la tratamentul NPI. Grupul de copii transferați a fost consultat de către trei medici NPI într-un interval scurt de timp, cu discontinuități în administrarea tratamentului NPI și cu efecte grave asupra stării de sănătate a acestora.**

Potrivit declarațiilor doamnei doctor _____, **altor trei minori, nu cei nominalizați în reclamațiile de la școală, minori care erau în Centrul de**

plasament "Dacia", le era administrat tratament NPI, în vederea controlării comportamentelor indezirabile, măsură cu care era în total dezacord.

După izbucnirea scandalului în presă, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov a dispus reevaluarea stării de sănătate a celor 12 minori care urmau tratamente pentru afecțiuni psihiatrice. **Unii dintre minori au fost reevaluați, fiind internați la Spitalul de pediatrie Brașov, secția NPI, unde diagnosticele lor au fost confirmate și s-a propus continuarea tratamentului.** De asemenea, au fost externați cu propuneri de continuare a procesului instructiv educativ, terapii comportamentale, stimulare cognitivă, evitarea situațiilor conflictuale.

Prin urmare, deși părerile medicului de familie și a medicului specialist au fost diferite, diagnosticele au fost confirmate în urma reevaluărilor efectuate. **Pentru evitarea unei astfel de situații, ar fi fost necesară colaborarea între medicul de familie și medicul specialist.**

5. Serviciul de asistență medicală. Conform Standardului 27.7. din Ordinul nr. 21/2004 "se asigură o asistentă medicală la două grupe de copii, câte o asistentă pe tură".

În cadrul Centrului de plasament "Dacia" era angajată o singură asistentă medicală, doamna _____, care administra minorilor medicamentele conform schemei de tratament prescrisă de medicul specialist și consemna aceasta în Registrul pentru administrarea medicamentelor, întocmit cu începere de la data de 30.05.2016.

La sfârșitul programului de lucru al asistentei medicale precum și în zilele de sâmbătă și duminică, medicamentele erau administrate copiilor de către educatorii centrului.

În cazul în care copilul era învoit în familie, medicamentele erau predate persoanei care prelua copilul pe baza unui proces-verbal încheiat între asistentul medical și persoana care a venit după copil.

Referitor la efectele tratamentului medical, asistenta medicală a declarat că a fost la școală și a luat minorii care au adormit în timpul orelor de curs. Conform celor declarate de doamna _____, minorii

prezentau o stare de somnolență, astfel că, a contactat telefonic medicul psihiatru pediatru (dr. _____), care i-a spus că totul este normal, că starea copiilor era dată de schimbarea tratamentului medicamentos.

Conform documentelor D.G.A.S.P.C. Brașov, doar trei minori din cei 8 transferați, erau înregistrați în evidențele Spitalului de pediatrie Brașov, cu medicație psihiatrică.

Doamna _____ a menționat că schemele de tratament au fost modificate în urma controalelor periodice ale medicului NPI, însă nu s-a înregistrat schimbarea în bine a stării de sănătate a minorilor.

6. Copiii transferați în Centrul de plasament "Dacia" nu au fost pregătiți psihologic, nu au beneficiat de consiliere, în prealabil, în vederea transferului.

Din traseul instituțional al acestor minori se poate vedea schimbarea frecventă a măsurilor de protecție specială.

Nici personalul din cadrul centrului nu a fost pregătit în prealabil cu privire la o ședere pe termen lung a acestor copii.

Minorii transferați nu au beneficiat de un program de acomodare la sosirea în Centrul de plasament "Dacia", întrucât, nu s-a știut că acești copii vor rămâne în centru pe termen lung. Din observațiile personalului de la Centrul de plasament "Dacia" reiese că nici copiii nu păreau pregătiți pentru o ședere pe termen lung în acest centru, ci doar pe perioada vacanței de vară, cum se menționa în nota de transfer.

Din declarațiile psihologului de la Centrul de plasament "Dacia", consemnate în Raportul nr. 36448/17.05.2016 întocmit de către D.G.A.S.P.C. Brașov, la solicitarea Consiliului Județean Brașov, a rezultat că **toți copii beneficiau de consiliere psihologică, în vederea gestionării tulburărilor de comportament.** Psihologul participa la activitățile de la școală, cu o frecvență de o zi/săptămână, cu scopul supravegherii și observării comportamentelor copiilor din centrul de plasament. Totodată, a afirmat că acești copii au fost foarte tulburați în momentul admitterii în Centrul de plasament "Dacia", amenințau că se sinucid și manifestau agresivitate. Acești minori veneau zilnic sau aproape zilnic, din proprie

inițiativă la consiliere, solicitând să fie ascultați. Psihologul centrului considera că aceste tulburări de comportament nu erau de natură patologică, comportamentele copiilor fiind oscilante.

7. Standardul nr. 17 din Ordinul nr. 21/2004 reglementează protecția copilului împotriva abuzurilor. Serviciul pentru protecția copilului de tip rezidențial promovează și aplică măsuri de protejare a copiilor împotriva oricărei forme de intimidare, discriminare, abuz, neglijare, exploatare, tratament inuman sau degradant.

Conform domnului Gheorghe Durnă, director al Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Brașov, **domnul primar al comunei Jibert a susținut că nu va mai asigura transportul copiilor de la Centrul de plasament "Dacia" la Școala Gimnazială Jibert, decât sub condiția plății serviciului de transport, precum și asigurării însoțirii copiilor pe perioada transportului.** Or, potrivit art. 85 alin. 1 din Legea nr. 1/2011 a educației naționale: „în situații justificate, elevilor din învățământul obligatoriu, școlarizați într-o altă localitate decât aceea de domiciliu, li se asigură, după caz, servicii de transport, (...) de către autoritățile administrației publice locale din localitatea de domiciliu”.

Totodată, **unitatea școlară din Jibert a acuzat copiii din Centrul de plasament că ar fi tăiat câteva centuri de siguranță din microbuzul care le asigura transportul, solicitând centrului să plătească daunele create.** În sesizările primite de la școală s-a solicitat DGASPC Brașov ca minorii să fie evaluați pentru a se stabili dacă sunt apti pentru școala de masă, întrucât, părinții copiilor din localitate au amenințat că dacă nu se va lua o măsură cu copiii din centru își vor muta copiii la alte școli din apropiere. Față de această situație, directorul Centrului de plasament a dispus însoțirea copiilor la școală în perioada 19-27 mai de către o educatoare, în această perioadă comportamentul copiilor s-ar fi îmbunătățit.

Din interviurile cu minorii centrului de plasament, aceștia au declarat că se simt nedreptățiți pentru că au fost acuzați de distrugerea prin tăiere a unui număr de trei centuri de siguranță ale microbuzului școlar, deși nu ei au săvârșit fapta. Cu

toate acestea, minorii au declarat că au fost învinovați pe nedrept și, că, le-au fost reținuți banii de buzunar pentru acoperirea pagubei.

De asemenea, prin adresa nr. 810/31.03.2016, **UAT Jibert a înaintat Instituției Prefectului – județul Brașov și Consiliului Județean Brașov o sesizare în care au fost expuse problemele cu care se confruntau cadrele didactice ale Școlii Gimnaziale Jibert** unde erau înscriși cei 8 copii transferați din "**diverse orfelinate**". Din relatările cadrelor didactice, medicația se reflectă în comportamentul acestor elevi în timpul orelor prin alternarea stărilor de agitație psihomotorie cu stări de somnolență.

Domnul Ioan Polexa a menționat că reclamațiile primite de la școală vizau comportamentul copiilor în timpul orelor de curs (martie 2016). Din Raportul nr. 36448/17.05.2016 întocmit de către D.G.A.S.P.C. Brașov, la solicitarea Consiliului Județean Brașov, rezulta că domnul primar al comunei Jibert și directorul Școlii Gimnaziale Jibert au reclamat perturbarea activității didactice de către unii dintre minorii Centrului de plasament Dacia, care manifestau agresivitate față de cadrele didactice și față de ceilalți elevi, că nu au rechizite sau distrug rechizitele proprii ori ale colegilor, că au probleme grave de atenție și adorm la ore ca urmare a tratamentului NPI care le era administrat.

Directorul Școlii Gimnaziale Jibert a susținut, potrivit aceluiași Raport, că minorii în cauză necesitau atenționări repetate și atenție deosebită pe toată perioada orelor de curs, deoarece, aceștia fie dormeau, fie manifestau agresivitate. Școala a solicitat un psiholog/consilier școlar, însă până la data formulării adresei nu i s-a alocat.

Incidentele la școală au apărut cu acești elevi încă de la începutul anului școlar 2015-2016, însă ulterior acestea au escaladat. Profesorii au susținut că, în ciuda eforturilor depuse în vederea integrării noului grup de elevi în comunitate și în școală, nici școala și nici comunitatea nu erau pregătite să facă față comportamentelor lor.

Șeful centrului a susținut că a abordat problemele de comportament ale acestor copii, în colaborare cu școala, înregistrând îmbunătățiri și considerând că

este nevoie de timp pentru a se putea lucra în cazul tuturor problemelor de comportament.

Ca atare, din declarațiile domnului primar, precum și din documentele puse la dispoziția D.G.A.S.P.C. Brașov de către Școala Gimnazială Jibert rezultă că **există un grad scăzut de toleranță față de minorii centrului de plasament din partea cadrelor didactice. Or, simptomatologia predominantă la acești copii este tulburarea de comportament, tulburarea de conduită, tulburarea hiperkinetică.** În acest sens sunt și planurile de acomodare întocmite în Centrul de plasament "Dacia" pentru minorii transferați, care rețin ca probleme comportamentale ale acestor copii că: au un limbaj vulgar, sunt agresivi, nu reușesc să se acomodeze în centru, doresc să se reîntoarcă în centrele de unde au venit.

Sub acest aspect, ar fi necesară adoptarea de către **cadrele didactice a unor mijloace de combatere a atitudinilor discriminatorii, construind o atmosferă în cadrul școlii care să aibă la bază spiritul de toleranță și să ofere șanse egale la educație pentru elevii defavorizați. La școală, mediul trebuie să fie unul de cooperare între elevi, profesori și familiile elevilor și nu se poate ca prejudecățile, care persistă în mentalitatea populației din zonă (rurale-izolate), să dezavantajeze acești copii.**

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) și art. 29¹⁵ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

**Centrului de plasament "Dacia" și Direcției Generale de Asistență
Socială și Protecția Copilului Brașov**

Să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. respectarea prevederilor legale privind admiterea, transferul copiilor dintr-un centru de plasament în altul, având în vedere că cei 8 minori au fost transferați în luna iulie 2015 în baza unor note de transfer, fără a exista o hotărâre judecătorească/hotărâre a comisiei pentru protecția copilului pentru măsura de protecție specială de plasament la Centrul de plasament "Dacia".

Or, transferul copiilor dintr-un serviciu pentru protecția copilului de tip rezidențial în altul se face în baza hotărârii comisiei pentru protecția copilului sau prin hotărâre judecătorească.

Astfel, grupul celor 8 copii a fost transferat în Centrul de plasament Dacia într-un mod forțat, motivat doar de aspecte administrative, de reorganizare a serviciilor DGASPC și ca măsuri coercitive (disciplinare). Acest transfer a însemnat întreruperea unor legături ce au fost realizate în timp între personalul de îngrijire și copii și a determinat apariția unui sentiment de respingere ce a pornit din cadrul școlii și s-a extins la nivelul întregii comunități.

2. acordarea asistenței medicale în cadrul centrului numai în baza contractelor de colaborare. În cazul în speță, nu existau înregistrate, nici la D.G.A.S.P.C. Brașov și nici la Centrul de plasament "Dacia", contracte de colaborare/convenții încheiate cu medici specialiști de psihiatrie pediatrică. Cu toate acestea minorii din Centrul de plasament "Dacia" au fost evaluați psihiatric și li s-a prescris medicație psihiatrică de către doamnele doctor [redacted] și [redacted].

3. colaborarea medicului de familie cu medicii specialiști, având în vedere că în acest caz au existat probleme din punct de vedere medical, întrucât medicul de familie nu a deținut informații cu privire la tratamentul NPI. Acest grup de copii transferați a fost consultat de către trei medici NPI într-un interval scurt de timp, fiind discontinuități în administrarea tratamentului NPI, care ar fi putut avea efecte asupra stării de sănătate a acestora.

În același context, apreciem necesară menținerea unei legături permanente între psihologul unității și specialiștii de la serviciile (cabinetele) de psihiatrie infantilă la care copiii din centru se află în evidență, în vederea eficientizării și

optimizării demersurilor terapeutice inițiate pentru aceștia (PIS pe abilitare/reabilitare psiho-emoțională și comportamentală).

4. asigurarea personalului necesar desfășurării în bune condiții a activităților de îngrijire și asistență medicală în conformitate cu prevederile standardului 27, procedurile 27.4. și 27.7. din Ordinul nr. 21 din 26.02.2004 al Ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului, de tip rezidențial, prin:

- existența unui asistent medical pentru fiecare tură, având în vedere că în lipsa acestuia la sfârșitul programului de lucru al asistentei medicale, precum și în zilele de sâmbătă și duminică, **medicamentele erau administrate copiilor de către educatorii centrului;**

- evaluări periodice psihiatrice pentru adaptarea medicației în funcție de schimbările psihocomportamentale care apar;

- organizarea și conducerea unei evidențe clare privind înregistrarea, depozitarea, manipularea, distribuirea și administrarea medicamentelor în Centrul de plasament Dacia, în conformitate cu prevederile Standardului 13, procedurile 13.5., 13.6., 13.7., 13.9., din Ordinul 21 din 26 feb. 2004 al Ministrului muncii, solidarității sociale și familiei, pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului, de tip rezidențial și **întocmirea unui Registru pentru administrarea medicamentelor neuroleptice;**

5. asigurarea unei pregătiri psihologice corespunzătoare în cazul transferului copiilor la alte centre de plasament, a unui spațiu dotat corespunzător desfășurării activității psihologice, cu respectarea confidențialității actului profesional, securitatea emoțională a beneficiarilor și de dotare tehnică și metodologică, în conformitate cu prevederile art. 32, alin. 1 și 2 ale Hotărârii nr. 1/ 10 martie 2006, a Comitetului director al Colegiului Psihologilor din România.

În acest context, precizăm că minorii transferați la Centrul de plasament "Dacia" nu au fost pregătiți psihologic, nu au beneficiat de

consiliere, în prealabil, în vederea transferului și nici de programe de acomodare la sosirea în Centrul de plasament "Dacia".

6. înființarea și conducerea, la nivelul structurii de psihologie, a unei evidențe cu toate activitățile și serviciile de specialitate oferite beneficiarilor centrului de plasament (ex. Registru cu activitățile structurii).

7. **reevaluarea periodică a stării de sănătate a copiilor din Centrul de plasament "Dacia"**, reevaluare care să fie efectuată în cadrul unei unități medicale de specialitate.

8. **implicarea de către conducerea centrului a instituțiilor de învățământ și a comunității în activitățile beneficiarilor centrului** (activități muzicale și sportive, evenimente culturale și sărbători locale, etc)., pentru eliminarea oricărei forme de discriminare. De asemenea, în cadrul parteneriatului cu școala, conducerea centrului de plasament și D.G.A.S.P.C. Brașov vor depune eforturile necesare în vederea adoptării unei atitudini pozitive, încurajatoare, de îmbunătățire a climatului școlar, în sprijinul integrării copiilor centrului de plasament într-un mod similar celorlalți copii de vârsta lor, pentru evitarea marginalizării acestora și asigurarea dreptului la educație.

9. **dezvoltarea activităților centrului, prin antrenarea beneficiarilor în activități benefice dezvoltării lor**, pentru descoperirea nevoilor, a intereselor, hobby-urilor care pot fi folosite ca pârghii în dezvoltarea motivației pentru învățare (spre exemplu, implicarea beneficiarilor activitățile de informatică s-ar putea realiza cu ajutorul calculatoarelor din centru, dacă acestea ar fi funcționale, întrucât, la data vizitei, acestea erau nefuncționale).

10. **reevaluarea măsurilor dispuse împotriva minorilor**, având în vedere că vârsta acestora nu este în concordanță cu aplicarea unei sancțiuni financiare, de natură a afecta banii alocați copiilor pentru achitarea distrugerilor pe care aceștia le-ar fi provocat.

11. **îmbunătățirea activității de asistență socială**, prin angajarea de personal specializat în asistență socială, ocuparea posturilor vacante și asigurarea continuității în acordarea serviciilor de asistență socială, având în vedere că:

- documentele de specialitate, deși erau prezente la dosar erau întocmite superficial și nu țineau cont întotdeauna de schimbările petrecute în viața de zi cu zi a copiilor.

- erau foarte puține demersuri legate de adopție sau reintegrare în familie – măsurile prevăzute în lege în vederea dezinstituționalizării.

- responsabilului de caz din centru îi erau delegate nejustificat sarcini ce țineau de activitatea exclusivă a managerului de caz așa cum sunt prevăzute în standardul managementului de caz.

București, 26 septembrie 2016